

Regueira, Xosé Luís (coord.), Francisco Dubert García, Ramón Novo Folgueira, Edelmira Parga Valiña e Xulio C. Sousa Fernández (1998): *Os sons da lingua*, Edicións Xerais de Galicia, Vigo, 95 páxinas (inclúe dous CDs).

Cando unha persoa pretende adquirir unha lingua distinta da súa materna, enfróntase con diferentes atrancos para acadalo obxectivo final desta aprendizaxe, que é posuír unha competencia lingüística equivalente á dun nativo. O tipo e clase de dificultades que pode atopar depende en boa medida de cal sexa a súa lingua nativa (L1) e de cal sexa a lingua que pretende adquirir (L2) e mais da distancia lingüística que haxa entre ambas. Aínda tendo en conta as particularidades que se poden presentar en cada situación, o certo é que a adquisición dunha pronuncia que non delate a procedencia lingüística do falante é habitualmente bastante difícil e os resultados obtidos están con frecuencia lonxe de seren os óptimos.

Tódolos que nos dedicamos nalgún momento da nosa actividade profesional ó ensino do galego como segunda lingua -non só con falantes nativos de español, senón tamén con falantes de linguas moi diversas-, sufrímo-las consecuencias da carencia de materiais dedicados á aprendizaxe da lingua oral, que estean orientados á práctica da pronuncia ou dirixidos a servir de modelo fonético para os alumnos. Daquela, a aparición dun material que recolle a pronuncia dos sons do galego e, ademais, permite que os alumnos os practiquen mediante exercicios elaborados para tal fin, merece a máis calorosa das benvidas. Así mesmo, a experiencia e dedicación profesionais dos autores son unha garantía de rigorosidade e fiabilidade, derivada non só do seu profundo coñecemento teórico da materia, senón tamén da súa práctica real cos problemas que supón a aprendizaxe da pronuncia e da lingua oral galegas.

A obra consta dun libro e dous CDs: no libro recóllense as explicacións da pronuncia de cada un dos sons (e dalgúns tipos de enunciados no caso da entoación) e maillos exercicios para a súa práctica; nos CDs almacénanse as gravacións dos exercicios presentados no libro, que serven de modelo e práctica de pronuncia.

Os destinatarios desta obra, tal e como se sinala no limiar do libro (7-11), son todos aqueles estudantes, de lingua materna diferente do galego, que queren aprender esta lingua. Así, dado que os usuarios do material poden presentar diversa orixe e formación, optouse por tratar sistematicamente tódolos sons da lingua e, ademais, por presentalos organizados segundo o modo de articulación e non por niveis (para que cada estudante poida practicar con liberdade os sons que lle resulten máis difíciles). Sen embargo, os mesmos autores son conscientes de que a maior parte dos que van se-los usuarios do material falan galego, con maior ou menor fluidez, e teñen como lingua materna o español. Por esta razón, aínda que se tratan de xeito sistemático tódolos sons e pronuncias do que habitualmente se denomina *galego común*, repárase especialmente naqueles aspectos que se sabe que son máis dificultosos para os estudantes de lingua materna española. Como é ob-

vio, canto máis amplo sexa o abano dos posibles usuarios dun método destas características, menos específico pode ser. Así, os falantes de español poden considerar que non se afonda abondo nalgunhas cuestións, e os falantes doutras linguas poden apreciar unha demora excesiva en aspectos que para eles non presentan dificultade e que se descoidan outros para eles máis complicados.

Tal e como se pon de manifesto tamén neste liamiar, non se trata dun método para a aprendizaxe da lingua oral, nin un manual de ortoepía ou ortofonía para aprende-la pronuncia correcta das palabras, senón que estamos ante un método para aprender a pronuncia-los sons do galego. Con todo, resulta inevitable traspasar esas fronteiras, pois no momento en que se utilizan exemplos da lingua real, que pretenden representar un galego oral culto, hai que propoñer unha maneira de pronuncialos e, por conseguinte, un modelo fonético. Este modelo de pronuncia confórmasse, entre outras cousas, tomando certas decisións con respecto ás variantes lingüísticas: a gheada e o seseo, o yeísmo, o timbre vocálico en certas palabras, etc. Os autores xustifican en cada caso a escolla das variantes lingüísticas, aínda que en todo caso sempre se procurou que os exemplos e os exercicios propostos representasen a pronuncia maioritaria. Neste sentido, este material tamén contribúe indirectamente á consolidación dun determinado modelo oral, se ben é certo que o seu obxectivo non é este e que tampouco se propón un modelo de pronuncia de maneira sistemática nin exhaustiva.

As unidades (un total de 9) van precedidas por un capítulo de introdución (13-14) á produción dos sons lingüísticos, onde se expoñen as nocións básicas de fonética articulatória que van ser necesarias para comprende-las explicacións da articulación dos distintos sons lingüísticos, así como para xustifica-la organización temática do libro.

As tres primeiras unidades están dedicadas ás vocais, as cinco seguintes ás consoantes e a última á entoación. As unidades introdúcense cunha explicación e un gráfico articulatorio de cada un dos sons que aparecen na unidade, así como de exemplos que ilustran a súa pronuncia (gravados nos CDs). Ó final da unidade hai exercicios para que o alumno practique repetindo os sons, distinguíndoos, identificándoos, etc. Nalgunhas ocasións, ó longo da unidade, poden aparecer observacións sobre as pronuncias máis frecuentes, a correspondencia entre as grafías e os sons, indicacións sobre as pronuncias dialectais de maior importancia (seseo, gheada...), etc.

As páxinas finais conteñen as solucións (89-94) a aqueles exercicios que requiren escolla de diferentes opcións e non simple repetición de palabras ou enunciados que serven de modelo.

Os dous CDs, que conteñen a gravación das prácticas e dos exercicios que se propoñen no libro, serven de modelo para a pronuncia e presentan, entre outras vantaxes, a facilidade coa que o usuario pode atopar-los exercicios que lle interesan, así como repetilos as veces que crea conveniente (o sistema de cintas magnéticas dificulta moito máis este método de traballo, xa que non permite unha localización exacta tan rápida e eficaz). Sen embargo, coido que o número de exercicios que se recollen é escaso, xa que a aprendizaxe da pronuncia require moita práctica e, por conseguinte, repetir moitas veces cada pronuncia, polo que, se o alumno non ten un número abondo de exercicios que lle permitan variar, acaba por aprendelos de memoria e, como consecuencia, o material perde totalmente a súa efectividade.

En todo caso, confiamos en que este sexa o primeiro de moitos outros traballos que veñan satisfacer a demanda actual deste tipo de materiais didácticos. Sería desexable que estes, amais de forneceren unha maior cantidade de material, optasen polo soporte en CD-ROM, xa que permite a interactividade e resulta particularmente útil para cumprir os obxectivos deste tipo de métodos.

ELISA FERNÁNDEZ REI